

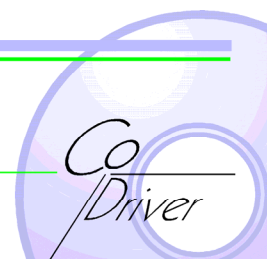
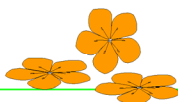
Min have

– en introduktion til html og hjemmesider

Programmer:
Microsoft Front Page 2003
Windows XP
og Notesblok

Anvendelse:
Edb informatik og edb layout - Almen Voksenuddannelse

Februar 2006

Indhold

Hvad er html?	2
Hjemmeside lavet med Notesblok.....	3
Manuskript i <i>Notesblok</i>	4
Eksempler på HTML-koder.....	8
Hjemmesiden lavet med FrontPage.....	9
Ny side.....	11
Gemme siden	13
Html i FrontPage	14
Hvordan ser siden ud i browseren?.....	15
Udgive hjemmeside	15

Hvad er html?

På Internettet anvender man dokumenter der er skrevet i et ”programmeringssprog” som kaldes *html*. Det står for *Hyper Text Markup Language*. Html er ikke et rigtigt programmeringssprog – egentligt er det bare en samling koder (såkaldte *tags*), som man kan bruge til at lave markeringer i en tekst. Ved hjælp af disse markeringer kan internetbrowseren finde ud af hvordan tekst og billeder skal vises på skærmen.

Det svarer lidt til at du skriver et manuskript på en gammeldags skrivemaskine uden formatering af nogen art. Inden du afleverer manuskriptet på trykkeriet, kan du med en kuglepen markere hvor der skal være nyt afsnit, hvor teksten skal være kursiv, hvor der skal bruges en større skrifttype og hvor de medfølgende billeder skal placeres i teksten. På trykkeriet vil dit manuskript derefter blive trykt efter dine anvisninger – forudsat at du har lavet dine markeringer omhyggeligt, og at du har husket at medsende billederne.

Hvis du skal lave et html-dokument som kan læses på Internettet, skal du have skrevet en tekst om det emne du vil fortælle om. I teksten skal du lave nogle koder der fortæller browseren hvordan teksten skal vises. Hvis der skal være billeder på siden, skal du også lave koder der fortæller browseren hvor billederne skal puttes ind, og hvor den kan finde dem. Det vil være klogt at samle det hele i en mappe på din computer. Mappe og indhold kaldes et websted. Når du er færdig, kan du åbne html-dokumentet i din browser og se, om det er som det skal være.

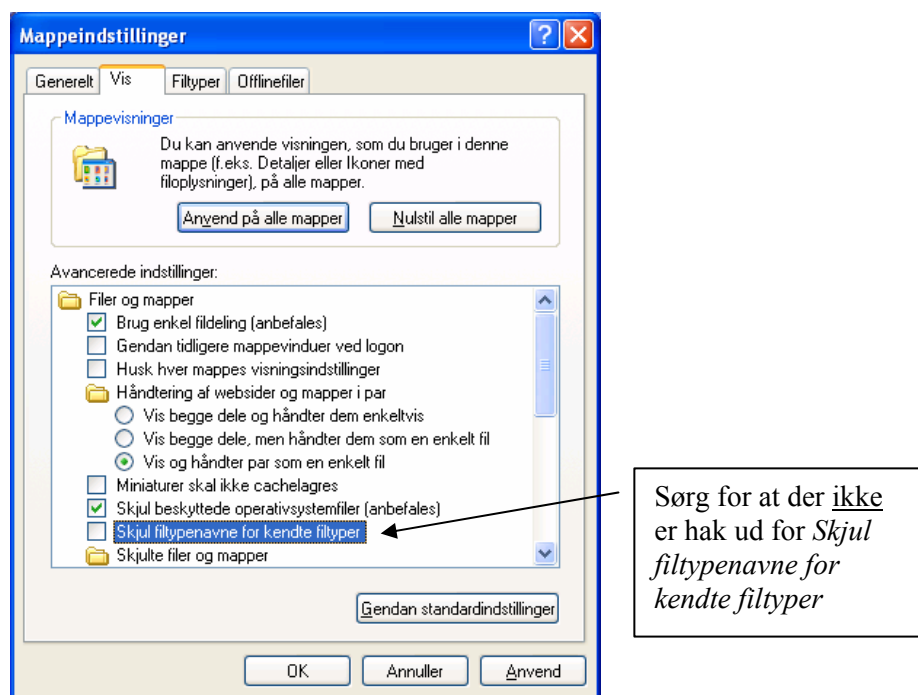
Endnu er der ingen andre end dig selv der kan finde og læse din side. Hvis den skal ud på nettet, skal du overføre filerne i dit websted til en webserver.

Vis filtyper i Stifinder

Fra andre programmer er du vant til at arbejde med en bestemt filtype, fx anvender tekstbehandlingsprogrammet Word filtypen **doc**. Når du arbejder med hjemmesider, skal du håndtere filer med forskellige filtyper. Derfor er det en god ide at lave en indstilling i Stifinder så du kan se filtypenavnene.

✓ Vælg *Start | Denne computer*

- ✓ Vælg *Funktioner* | *Mappeindstillinger...*, fanebladet *Vis*

- ✓ Klik hakket væk ud for *Skjul filtypenavne for kendte filtyper*

Hjemmeside lavet med Notesblok

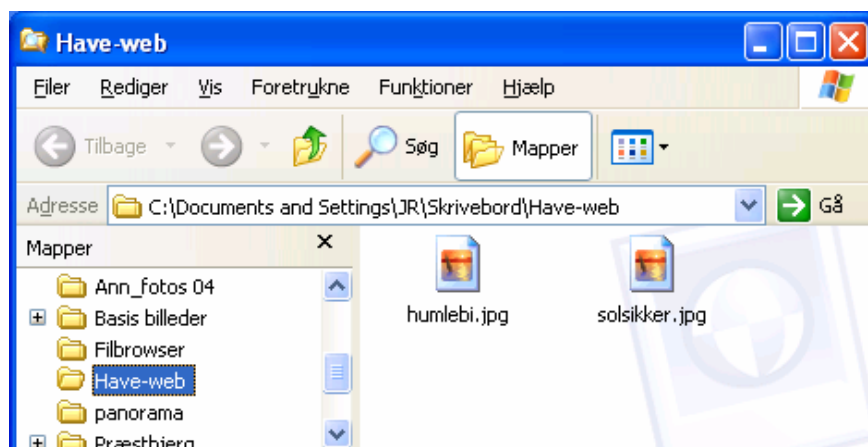
For at få en fornemmelse for hvordan html-sproget fungerer, skal du prøve at lave en simpel hjemmeside med lidt tekst, billeder og hyperlinks. Først skal du lave en mappe til webstedet:

- ✓ Opret en mappe på skrivebordet eller der, hvor du plejer at gemme dine dokumenter. Giv den navnet **Have-web**

Mappen **Have-web** skal indeholde alle de filer som skal bruges til hjemmesiden. I første omgang skal du have lagt et par billeder ind i mappen:

- ✓ Gem billederne **solsikker.jpg** og **humlebi.jpg** i mappen **Have-web**

Når du har gjort det, skulle du have en mappe med to billeder, så-dan:

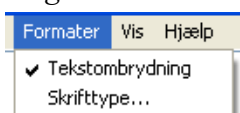
Manuskript i *Notesblok*

På enhver computer med styresystemet Windows er der en lille teksteditor (dvs. et simpelt tekstbehandlingsprogram) med navnet *Notesblok*. Du skal bruge *Notesblok* til at skrive en tekst som senere skal laves om til et html-dokument. Du kunne også bruge Word, men fordelene ved *Notesblok* i denne sammenhæng er, at den kun kan skrive tekst og intet andet.

- ✓ Start *Notesblok* ved at vælge *Start | Programmer | Tilbehør | Notesblok*

Inden du går i gang med at skrive, skal du lige sørge for, at programmet er indstillet til at lave tekstombrydning:

- ✓ Vælg *Formater* og tjek, at der er flueben ud for *Tekstombrydning*.

Så flytter *Notesblok* automatisk teksten ned på en ny linje, når der ikke er plads til mere – sådan som du er vant til fra Word og andre tekstbehandlingsprogrammer.

- ✓ Skriv følgende tekst:

Min have

- nu med solsikker og humlebier

På denne hjemmeside er det min tanke, at jeg løbende vil fortælle lidt om min have.

Som du ser, står mine solsikker rigtig pænt i år.

Ellers er der faktisk ikke så meget at fortælle. Det skulle da lige være, at jeg forleden så en humlebi i mine ”lammeører”.

Ærter, gulerødder og alt det andet, som jeg plejer at have i haven, har jeg ikke fået sået i år. Det hænger sammen med, at jeg er begyndt at interessere mig for at lave hjemmesider.

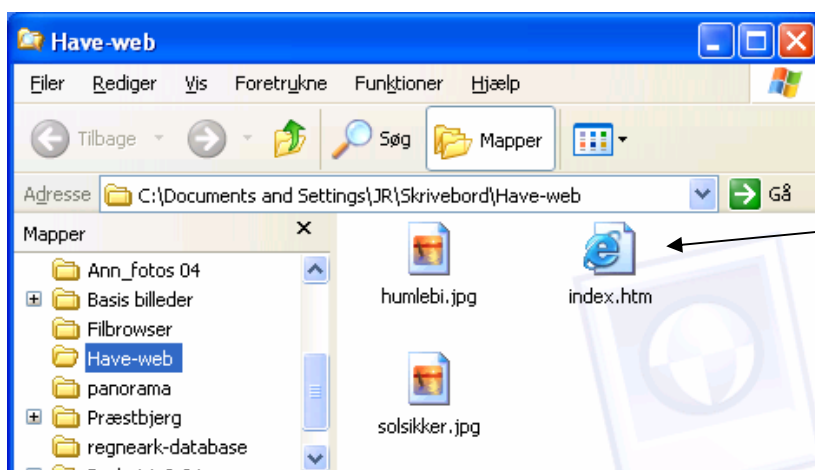
Den side, som du kigger på her, er lavet ved hjælp af noget der hedder html. Det er et kodesprog, som man bruger på Internettet. Der findes forskellige programmer, der kan hjælpe en med at skrive html-koden, bl.a. et program, der hedder FrontPage.

Hvis du hellere vil videre til en anden haveside, kan du klikke her, eller måske her.

- ✓ Gem teksten i mappen **Have-web** under navnet **index.htm**
- ✓ Minimer Notesblok, så programmet bliver en knap på Proceslinjen

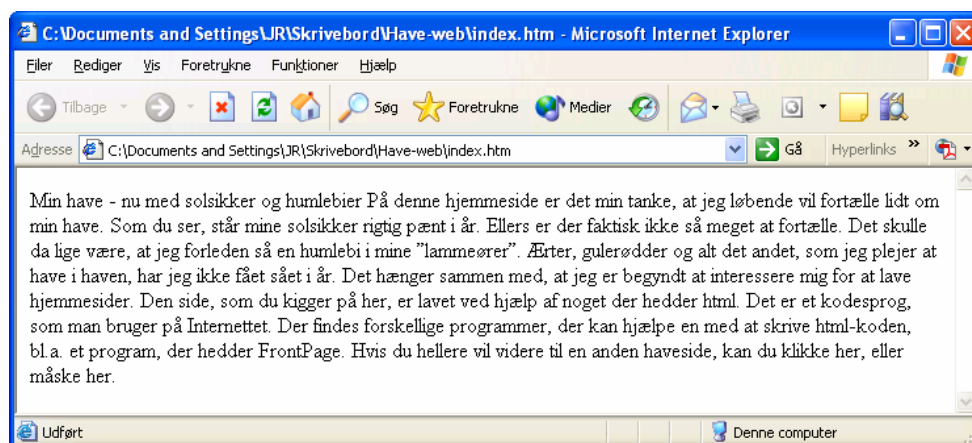
Mappen **Have-web** skulle nu indeholde 3 filer: **humlebi.jpg**, **solsikker.jpg** og **index.htm**

- ✓ Åbn mappen **Have-web** ved at dobbeltklikke på den. Læg mærke til, om den indeholder de rigtige filer.

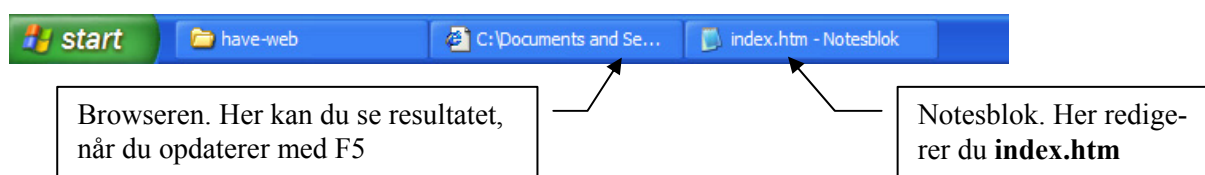

Dobbeltklik på **index.htm** for at åbne filen i browseren

- ✓ Åbn derefter dokumentet **index.htm** ved at dobbeltklikke. Dokumentet åbnes i internetbrowseren *Internet Explorer*

Som du ser, ignorerer browseren linjeskift og tomme linjer i teksten. For at få teksten til at se pæn ud i browseren, skal der indsættes koder. Koderne er opbygget på en bestemt måde. Fx betyder koden `<i>` at den efterfølgende tekst skal være kursiv indtil koden `</i>`, der afslutter kursiv.

- ✓ Skift til Notesblok ved at klikke i proceslinjen, og indsæt derefter nogle af de koder, der er vist på næste side. Du skal ikke skrive alle koderne i første omgang.
- ✓ Gem med *Filer* | *Gem* eller `Ctrl+S` når du har indsat nogle af koderne.

```
<html>
<head>
<title>Peters have - Forsiden</title>
</head>
<body>
<h1>Min have</h1>
<h3>- nu med solsikker og humlebier</h3>
<hr>
På denne <i>hjemmeside</i> er det min tanke, at jeg løbende vil fortælle lidt om min
have.<p>

<p>

Som du ser, står mine solsikker rigtig pænt i år.<br>
Ellers er der faktisk ikke så meget at fortælle. Det skulle da lige være, at jeg forleden så
en humlebi i mine "lammeører".<p>

<p>


Ærter, gulerødder og alt det andet, som jeg <b>plejer</b> at have i haven, har jeg
<u>ikke</u> fået sået i år. Det hænger sammen med, at jeg er begyndt at interessere mig
for at lave hjemmesider.<br>
Den side, som du kigger på her, er lavet ved hjælp af noget der hedder html. Det er et
kodesprog, som man bruger på Internettet. Der findes forskellige programmer, der kan
hjælpe
en med at skrive html-koden, bl.a. et program, der hedder FrontPage.<p>

Hvis du hellere vil videre til en anden haveside, kan du klikke
<a href=http://www.havenidalsgaard.dk>her</a>, eller måske
<a href=http://www.e-haven.dk>her</a>.

</body>
</html>
```

- ✓ Skift igen til browseren ved at klikke i proceslinjen.

For at få browseren til at læse teksten med de koder som du lige har indsat, skal du opdatere:

- ✓ Klik på knappen *Opdater* eller tryk på funktionstasten F5.
- ✓ Når du har set resultatet, skifter du igen til Notesblok ved at klikke i proceslinjen. Lav så lidt flere koder, gem, skift til browseren, opdater med F5 for at se resultatet... osv.

Nogle af koderne (bl.a. <html>) har en funktion der ikke umiddelbart kan ses i browseren. Andre koder har stor betydning for hvordan din side kommer til at se ud. Det vil du opdage efterhånden som du får indsat alle koderne.

Bemærk

Hvis du er kommet til at lukke teksten i Notesblok, kan du vælge *Vis | Kilde* i browseren. Så bliver teksten åbnet igen.

Øvelse 1

Prøv at ændre

```

```

```
til 
```

Hvad sker der?

Eksempler på HTML-koder

Koder ved nyt dokument

<code><html> </html></code>	Fortæller browseren at der anvendes Hyper- Text Markup Language
<code><head> </head></code>	Mellem disse koder indsættes ofte en række oplysninger om dokumentet som ikke vises i browseren. Desuden indsættes sidens titel mellem disse koder
<code><title> </title></code>	Sidens titel. Teksten mellem disse koder vises i browserens titellinje
<code><body> </body></code>	Her skrives selve dokumentet

Koder til formatering af tekst

<code><h1></h1></code> <code><h2></h2></code> --- <code><h6></h6></code>	Overskrifter i forskellig størrelse. <code><h1></code> er størst.
<code></code>	Fed skrift
<code><i></i></code>	Kursiv skrift
<code><u></u></code>	Undestreget skrift
<code></code>	Font. Bruges sådan: <code> </code>

Koder til formatering af afsnit

<code>
</code>	Ny linje
<code><p></code>	Nyt afsnit

Koder til grafik

<hr>	Indsætter en vandret streg
	Indsætter et billede i teksten – i dette tilfælde billedet hund.jpg . Normalt kommer man også med oplysninger om billedets højde og bredde.

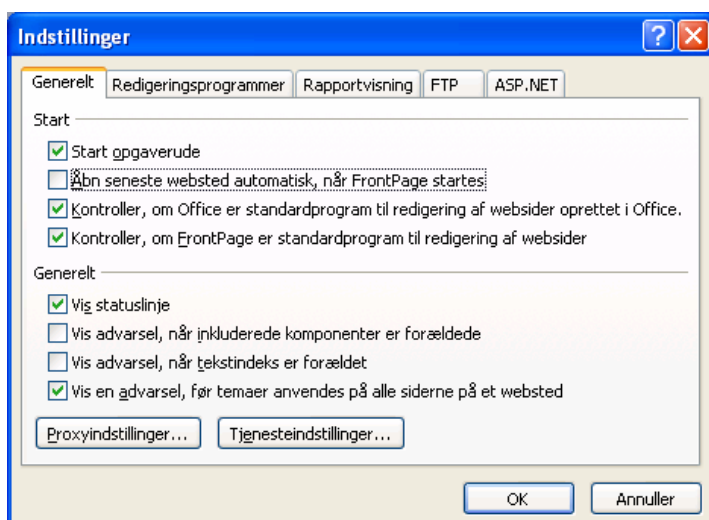
Koder til hyperlinks

 DMI	Laver et hyperlink til DMI. Ordet DMI vil fremtræde som hyperlink i teksten, og når man klikker, bliver man sendt videre til DMI's hjemmeside.
Poul Hansen	Navnet <i>Poul Hansen</i> vil fremtræde som hyperlink i teksten, og når man klikker, åbnes emailprogrammet med Poul Hansens adresse i til-feltet.

Hjemmesiden lavet med FrontPage

Den hjemmeside som du lige har lavet i Notesblok, skal du også prøve at lave i programmet Microsoft FrontPage. Når du åbner FrontPage, kan du risikere at programmet automatisk åbner et websted som en anden kursist har lavet. For at undgå det, kan du lave en lille indstilling i programmet:

- ✓ Åbn FrontPage
- ✓ Vælg *Funktioner | Indstillinger...*

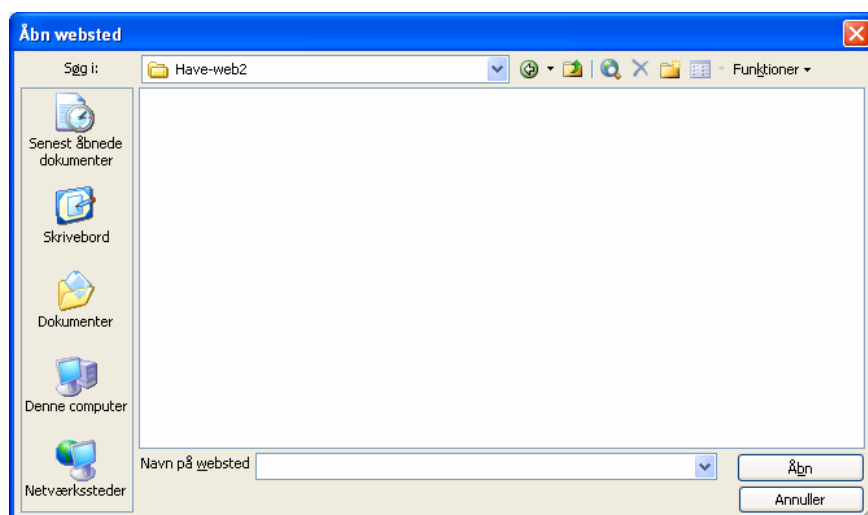

- ✓ Klik hakket væk ud for *Åbn seneste Web-sted automatisk, når FrontPage startes*

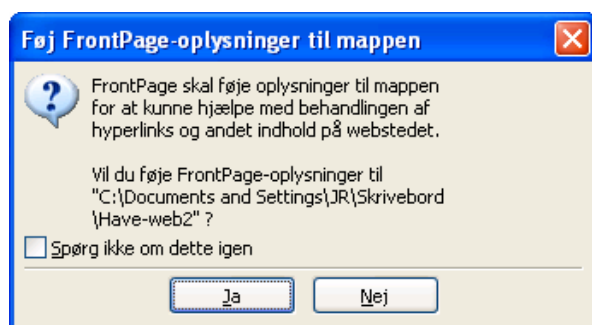
- ✓ Luk FrontPage igen

Så er du klar til at gå i gang:

- ✓ Opret igen en mappe på skrivebordet eller der, hvor du plejer at gemme dine dokumenter. Giv den et passende navn, fx **Have-web2**
- ✓ Gem på samme måde som før billederne **solsikker.jpg** og **humlebi.jpg** i mappen **Have-web2**
- ✓ Start FrontPage og vælg *Filer* | *Åbn websted...*
(Det er vigtigt, at du vælger *Åbn websted...* og ikke bare *Åbn...*)
- ✓ Find mappen **Have-web2** i dialogboksen og dobbeltklik på den, så der kommer til at stå **Have-web2** i feltet *Søg i*. Klik derefter på knappen *Åbn*

FrontPage spørger om der skal føjes nogle oplysninger til mappen:

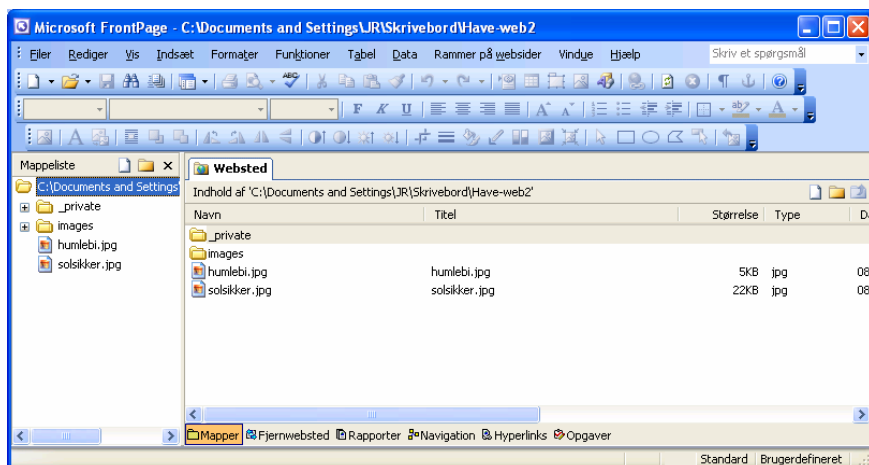

- ✓ Klik på *Ja* for at føje FrontPage-oplysninger til mappen

Herefter åbnes webstedet i FrontPage. Af mappelisten til venstre fremgår at webstedet indtil videre indeholder de to billedfiler som du selv har lagt ind, samt mapperne **_private** og **images**. De to mapper blev lavet automatisk da du åbnede webstedet i FrontPage.

Bemærk:

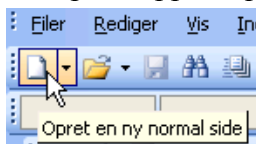
Hvis du ikke kan se mappelisten i venstre side, skal du vælge *Vis | Mappeliste*

Ny side

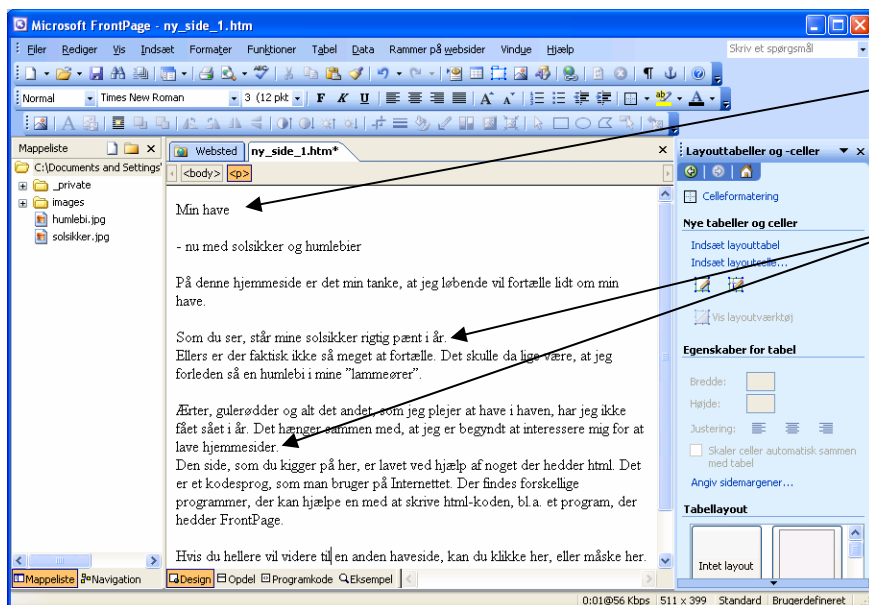
Du skal nu have lavet siden med tekst og billeder:

- ✓ Klik på knappen *Opret ny normal side*

Så får du et stykke ”rent hvidt papir” som du kan skrive på.

- ✓ Skriv igen teksten om haven (eller noget af den). Det kommer til at se sådan ud:

Her er der skiftet linje med *Enter*

Her er linjeskiftet lavet med *Skift+Enter*

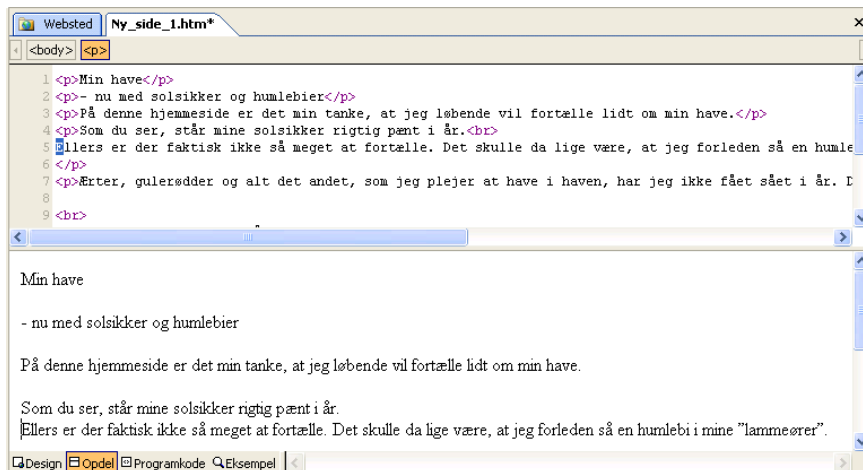
Bemærk: Når du trykker på *Enter*-tasten skiftes til nyt afsnit. Ud over et linjeskift indsættes der også ekstra luft mellem linjerne. Nogle gange kan du få brug for at lave et tvungent linjeskift, uden

at der samtidig indsættes ekstra luft. Det gør du ved at trykke *Skift+Enter*.

Nederst i skærbilledet kan du vælge mellem nogle forskellige visninger. I øjeblikket bruger du den visning der hedder *Design*.

✓ Vælg visningen *Opdel*

Skærmen deles op i to ruder – øverst en rude der viser teksten med html-koder og nederst en designrude der fungerer på samme måde som før. I det følgende skal du arbejde i den nederste designrude og samtidig lægge mærke til, hvordan html-koderne automatisk sættes ind i den øverste.

✓ Marker overskriften ”Min have” i den nederste designrude og giv den typografien *Overskrift 1*

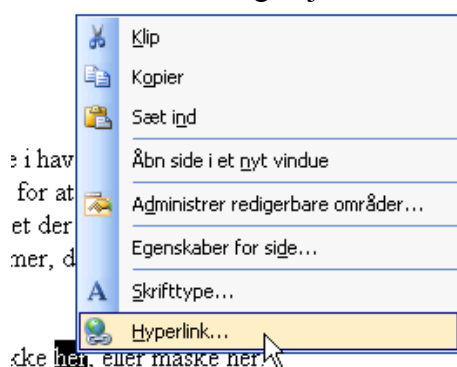
Her vil html-koden `<h1>` automatisk blive sat ind

Marker overskriften her, og vælg derefter typografien *Overskrift 1*

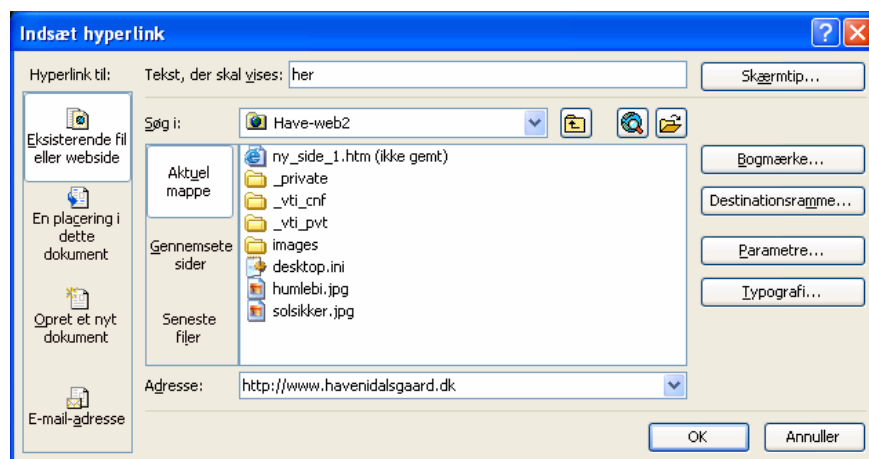
- ✓ Brug på samme måde *Overskrift 3* til ”- nu med solsikker og humlebier”
- ✓ Indsæt streger under overskrifterne med *Indsæt | vandret streg*
- ✓ Træk med musen billedet **solsikker.jpg** fra mappelisten over i teksten og slip det der hvor det skal være. Gør det samme med billedet **humlebi.jpg**.
- ✓ Formater noget af teksten med fed, kursiv og understreget skrift på samme måde som du kender det fra tekstbehandling.

Nu skal vi have lavet hyperlinks til www.havenidalsgaard.dk og www.e-haven.dk. Det foregår således:

- ✓ Marker ordet *her* og højreklik i det markerede:

- ✓ I dialogboksen *Indsæt hyperlink* skal du nu skrive adressen www.havenidalsgaard.dk og klikke *OK*

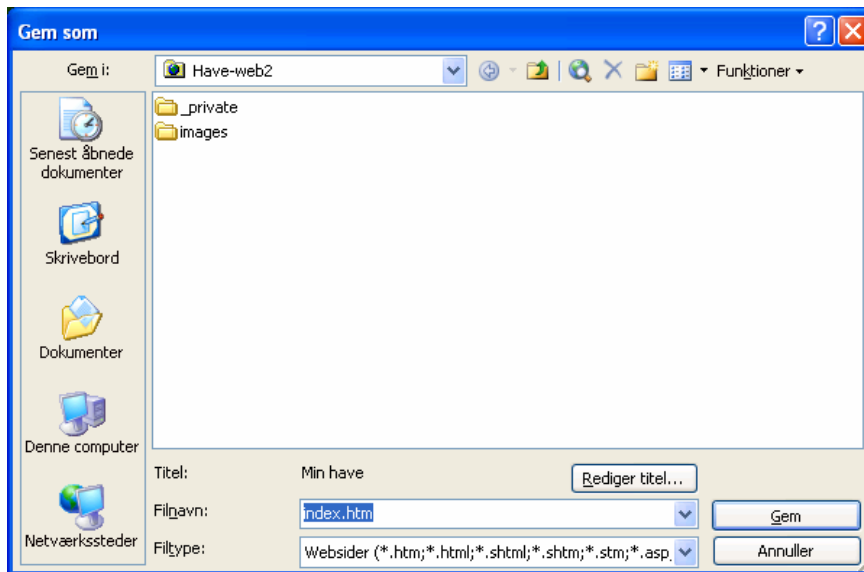

- ✓ Lav på samme måde et hyperlink til www.e-haven.dk

Gemme siden

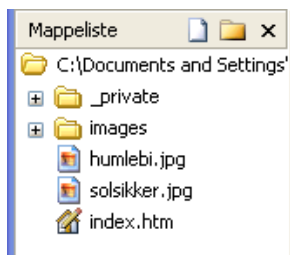
Inden du går videre, skal du lige gemme dit arbejde.

- ✓ Vælg *Filer | Gem* eller brug tastaturengenvejen **Ctrl+S**. FrontPage foreslår at gemme siden i din webmappe **Have-web2** under navnet **index.htm**

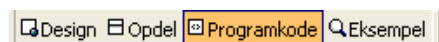
✓ Godkend forslaget ved at klikke på knappen *Gem*

Hvis du kigger i mappelisten til venstre i skærbilledet, skulle du nu kunne se en fil med navnet **index.htm**.

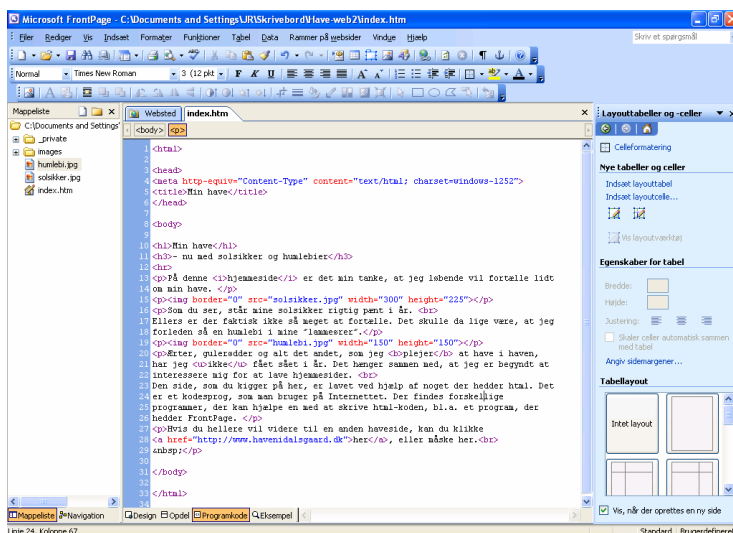

Visningen *Programkode*

Ved at bruge visningen *Programkode*, kan du få et bedre overblik over den kode som FrontPage automatisk har lavet.

✓ Vælg visningen *Programkode*

- ✓ Vælg igen visningen *Design* eller *Opdel*

Hvordan ser siden ud i browseren?

Hvis du vil se hvordan hjemmesiden kommer til at se ud på nettet, er der flere muligheder. Her vil vi åbne den i browseren på samme måde som du gjorde tidligere.

- ✓ Luk først *FrontPage* ved at vælge *Filer* | *Afslut* eller ved at klikke på lukkeknappen øverst til højre.
- ✓ Åbn derefter mappen **Have-web2** ved at dobbeltklikke på den. I mappen ligger dokumentet **index.htm** – det html-dokument, som du lige har lavet og gemt i *FrontPage*
- ✓ Åbn **index.htm** ved at dobbeltklikke. Dokumentet åbnes i internetbrowseren *Internet Explorer*

Nu kan du teste, om alt fungerer som det skal – fx kan du jo lige tjekke de to hyperlinks til de andre havesider.

Udgive hjemmeside

Den hjemmeside, som du lige har lavet, kan i øjeblikket kun åbnes af dig. Hvis andre skal kunne se den, skal den først udgives. Man udgiver en hjemmeside ved at overføre (uploade) filer og mapper på webstedet til en computer som der er adgang til fra Internettet. Sådant en computer kaldes en webserver.

Måske har din skole en webserver hvor du kan få plads til din hjemmeside. De oplysninger der skal bruges i forbindelse med udgivelsen, kunne fx være:

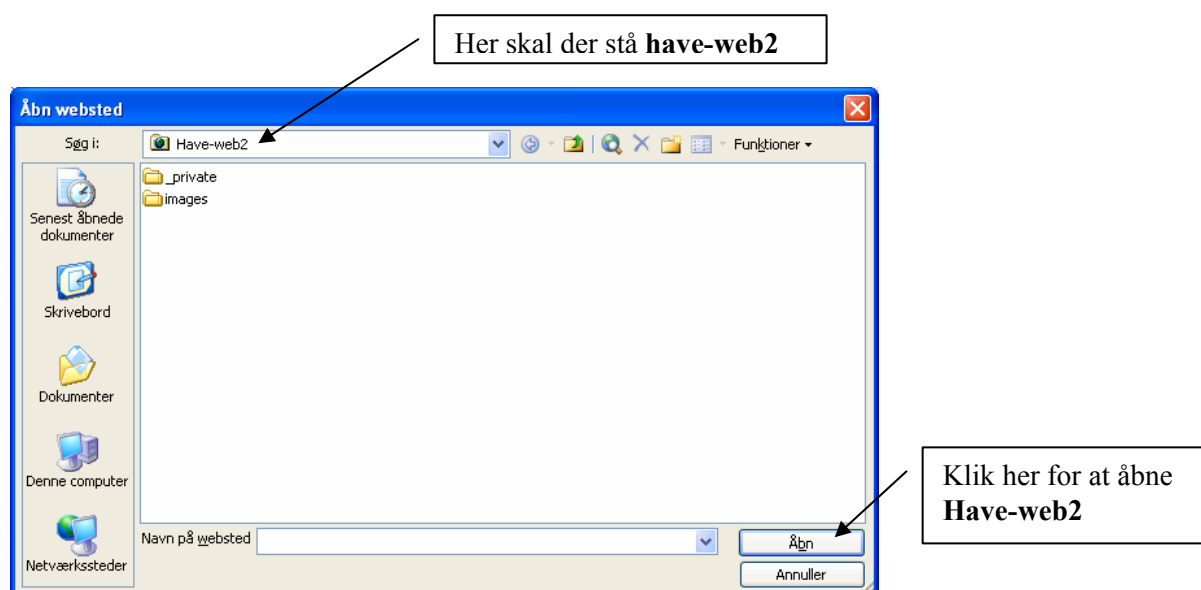
Udgivelsesdestination	ftp://www.fjordby-vuc.dk
Brugernavn	kursist01
Adgangskode	w3d8jk
Internetadresse	www.fjordby-vuc.dk/home/kursist01

Bemærk:

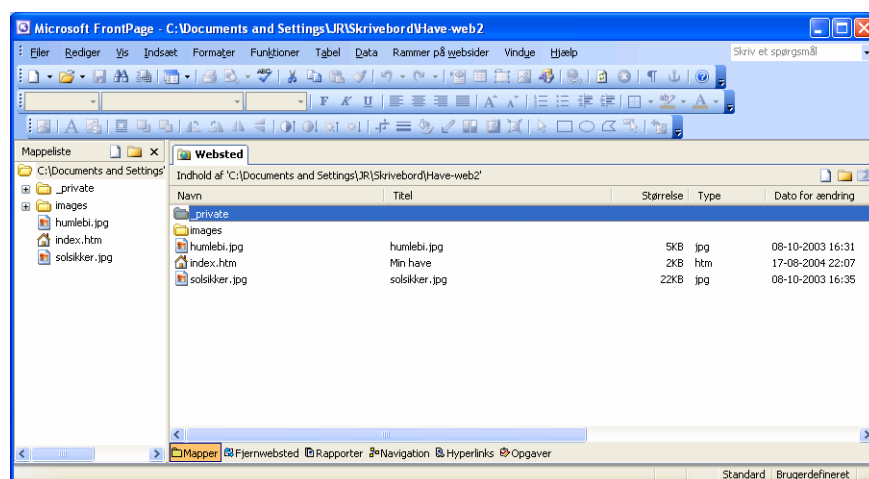
Brugernavnet, adgangskoden og internetadressen i dette eksempel kan ikke bruges!

I *FrontPage* er der en funktion som man kan bruge, når man udgiver et websted. Funktionen bliver gennemgået i det følgende med oplysningerne ovenfor som eksempel:

- ✓ Start *FrontPage* og vælg *Filer* | *Åbn websted...*
- ✓ Åbn **Have-web2** på samme måde som tidligere

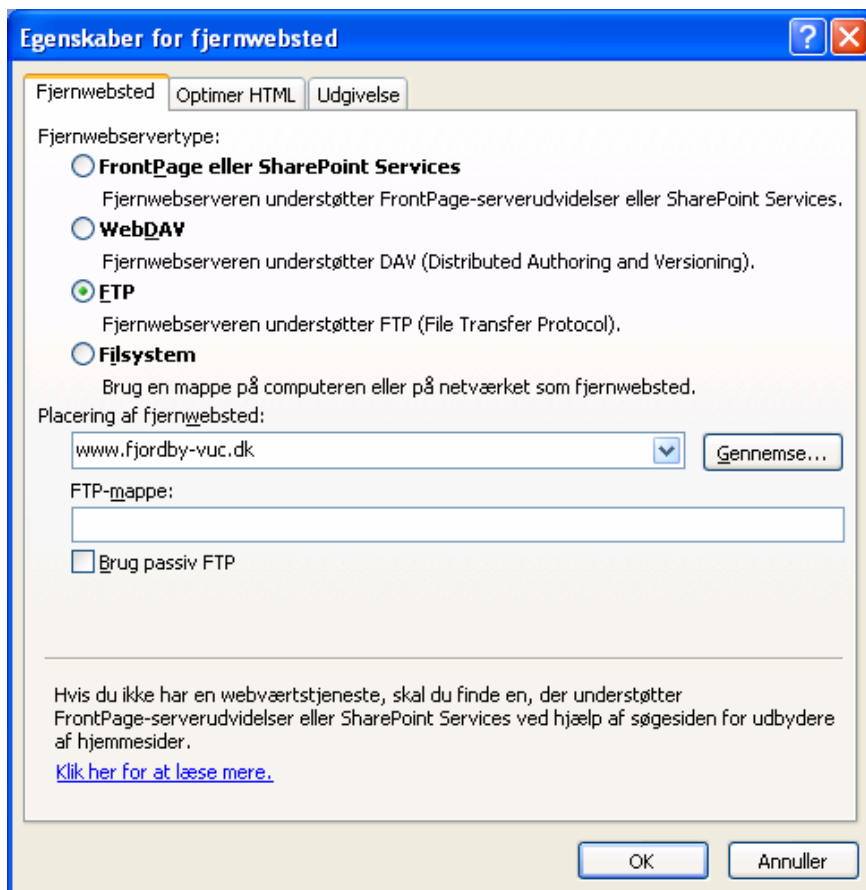
Skærbilledet ser nu sådan ud:

- ✓ Læg mærke til mappelisten i venstre side – du skulle gerne have de samme filer som vist her.
- ✓ Hvis du vil se den side som du arbejdede på tidligere, kan du lige dobbeltklikke på **index.htm** i mappelisten. Så bliver den vist i højre rude.

Og så til udgivelsen:

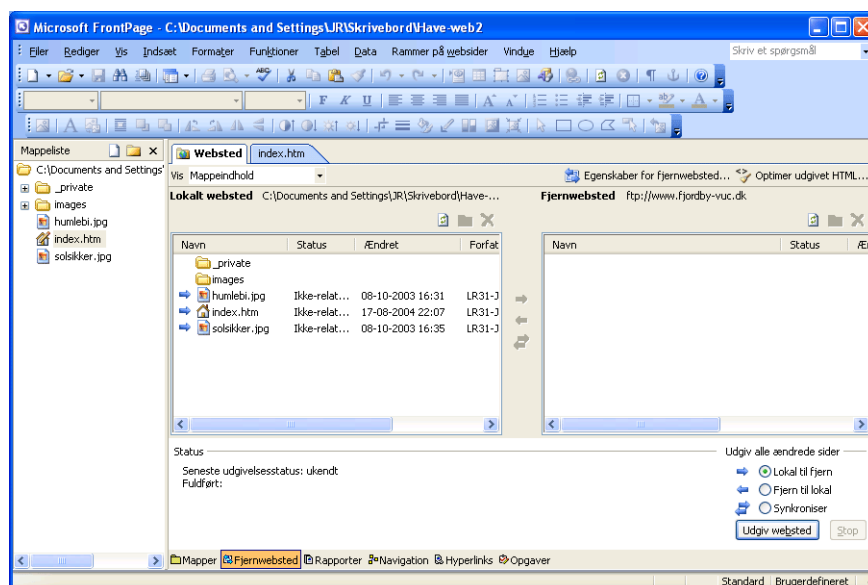
- ✓ Vælg *Filer* | *Udgiv web...*

- ✓ Ud for *Placering af fjernwebsted* skriver du **www.fjordby-vuc.dk** og klikker *OK*

- ✓ Indtast derefter brugernavn (her **kursist01**) og adgangskoden (her **w3d8jk**). Klik *OK*

- ✓ Klik på knappen *Udgiv websted* i nederste højre hjørne
- Nu bliver webstedets filer og mapper overført fra det lokale websted til webserveren og vises i den højre rude (*Fjernwebstedet*).
- ✓ Afslut **FrontPage** når overførslen er færdig
- Så kommer det spændende øjeblik, hvor du skal se, om hjemmesiden er kommet på nettet.
- ✓ Start *Internet Explorer* og indtast sidens adresse i adresselinjen (i dette eksempel www.fjordby-vuc.dk/home/kursist01)
- Kommer den side, som du har lavet? Måske opdager du at der er noget der skal rettes. Det kan fx være at du synes at tegnstørrelsen skal være lidt større i ”- nu med solsikker og humlebier”. Du kan da åbne webstedet **Have-web2** i FrontPage, lave rettelserne og udgive igen.

Øvelse 2

Åbn **Have-web2** i FrontPage, lav nogle rettelser/ændringer og udgiv igen. Læg mærke til, at FrontPage selv holder styr på, hvad der er ændret.